

ABD Borcunun 40 Trilyon Dolara Yaklaşması Küresel Finans Sistemini Çökmekle Mi Tehdit Ediyor?

ABD borcu artık yalnızca Washington'daki federal bütçeyi ilgilendiren bir iç mesele değildir, aksine küresel ekonomideki en hassas dosyalardan birine dönüşmüştür. (ABD Hazine Bakanlığı'na – federal borç verilerine göre) ABD'nin toplam federal borcunun 40 trilyon Dolara yaklaşması şu soruyu akla getiriyor: Bu borcun bedelini kim ödeyecek? Piyasalar, Washington'un bu borcu kontrol altına alma kabiliyetine olan güvenini kaybetmeye başlarsa ne olur?

ABD Hazine Bakanlığı verileri, federal borcun 40 trilyon Dolar seviyesine yaklaştığını ortaya koyarken; bu veriler, kamu tarafından taşınan borç **(yani ABD hükümetinin kendi dışından borç aldığı toplam tutar)** ile iç kamu borcu **(yani ABD Hazine Bakanlığı tarafından ihraç edilen ve Sosyal Güvenlik İdaresi, sağlık sigortası fonları ve benzerleri gibi nakit fazlası olan çeşitli devlet fonları tarafından satın alınan tahviller)** arasında ayırım yapılmaktadır. Hazine Bakanlığı, borcun kamuya ait varlıklar ile hükümet içi varlıklar arasındaki dağılımı da dahil olmak üzere, borç verilerini günlük olarak sağlamaktadır.

Bu borç tek bir krizin sonucu olarak birikmemiştir; aksine on yıllardır tekrarlanan (bütçe) açığının bir sonucudur; yani ABD hükümeti, birçok yılda gelirlerden topladığından daha fazla harcama yapmıştır. Harcama gelirleri aştığında, Hazine Bakanlığı açığı finanse etmek için tahvil ve hazine bonusu ihraç eder. Yıllar geçtikçe, bu borçlanmalar birikerek federal borcu oluşturur.

Askeri harcamalar, insani yardım programları, sağlık hizmetleri, ekonomik krizler, teşvik paketleri, sonra bizzat borcun faiz maliyetindeki artış gibi bu süreçte birçok faktör birbiriyle iç içe girmiştir.

Kongre Bütçe Ofisi'nin en son tahminleri, ABD federal bütçe açığının 2026 mali yılında yaklaşık 1,9 trilyon Dolara ulaşmasını beklerken, mali yıl sonunda kamu borcunun yaklaşık 31,75 trilyon Dolara ulaştığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca mevcut yasalar ve politikalar devam ederse, ofis, kamunun taşıdığı borç oranının 2036 yılına kadar gayri safi yurtiçi hasılanın %120'sine yükseleceğini beklemektedir. Hükümetin iç borcu ise 7,72 trilyon Dolardır.

İşte gerçek sorun da burada yatmaktadır: ABD sadece birikmiş devasa bir borçla karşı karşıya değildir, aynı zamanda eski borca yeni borç ekleyen sürekli bir yıllık açıkla da karşı karşıyadır. Sorun, borcun büyümesinin, ekonominin ve devlet gelirlerinin bunu taşıma kapasitesinden daha hızlı hale geldiğinde başlar. İşte burada faiz (riba), yalnızca bir maliyet olmaktan çıkarak sorunu daha da kötüleştiren bir faktöre dönüşür. Çünkü borç ne kadar artarsa, faiz de bir o kadar artar. Faiz ne kadar artarsa da, devlet harcamaları da bir o kadar artar. Gelirler aynı ölçüde artmazsa, açık da artar, hükümet yeni borçlanmaya ihtiyaç duyar ve böylece bir döngü oluşur.

Hazine Bakanlığı verileri, federal borç üzerindeki faiz ödemelerinin ABD bütçesinde son derece önemli bir kalem haline geldiğini ortaya koymaktadır.

ABD ekonomisi bu çıkmazdan kurtulabilir mi?

Teorik olarak evet; ancak seçeneklerin tamamı siyasi ve ekonomik açıdan maliyetli olup, Washington'ın önünde dört ana yol bulunmaktadır:

Birincisi: Harcamaların kısılması: Bu doğrudan bir seçenektir; ancak özellikle sosyal güvenlik, sağlık hizmetleri ve savunma konuları söz konusu olduğunda siyasi açıdan son derece zordur.

İkincisi: Gelir ve vergilerin artırılması: Hükümet, vergiler yoluyla gelirleri artırabilir veya bazı muafiyetleri kaldırabilir; ancak bu, siyasi, ekonomik ve toplumsal direnişle karşı karşıya kalabilir.

Üçüncüsü: Daha yüksek bir ekonomik büyüme sağlamak: Bu, en az acı veren bir senaryodur; zira ekonomi, borcun büyümesinden daha hızlı büyürse, borç tamamen ödenmeden bile borcun GSYİH'ye olan oranı düşebilir.

Dördüncüsü: Enflasyon: Enflasyon bazı eski borçların reel değerini azaltabilir, ancak bu bedava bir çözüm değildir; zira faiz oranlarının yükselmesine, satın alma gücünün aşınmasına ve Dolara olan güvenin sarsılmasına yol açabilir ve bu çok tehlikelidir.

Bu nedenle gerçek çözüm, borcu ödemek için “para basmakta” değil; aksine bütçe açığını azaltmakta, harcamaları kontrol altına almakta, gelirleri artırmakta ve yeterli bir ekonomik büyüme sağlamakta yatmaktadır.

ABD'nin borcu, küresel finans sistemini tehdit etmekte ve giderek artan bir tehlikeyi temsil etmektedir; ancak bu, küresel bir çöküşün eşikte olduğu anlamına gelmemektedir. ABD, olağanüstü bir avantaja sahiptir: Zira Dolar (ki bu Dolar, ABD hükümetinin garantisiyle mal ve hizmet alımında yüksek güvene sahiptir; dolayısıyla para biriminin çökmesi sorunu, sadece güven eksikliğinden kaynaklanmamakta, aynı zamanda bu Doların sadece bir kağıt parçası olmasından, gerçek bir değer taşımamasından ve herhangi bir madene dayanmamasından da kaynaklanmaktadır), uluslararası rezervlerde ve işlemlerde ana para birimi olup, hazine tahvilleri ise küresel finans sistemindeki en önemli güvenli ve likidite varlıklarından birini temsil etmektedir.

Bu yüzden Washington çoğu ülkenin kaldıramayacağı seviyelerde borçlanabilmektedir; ancak bu aynı güç, ABD borcuna yönelik her türlü güven krizini, dünya için daha da tehlikeli bir hale getirmektedir. Eğer yatırımcılar, ABD'nin borcunun kontrol edilemez bir hızla büyüdüğüne inanmaya başlarsa, riskleri üstlenmeleri karşılığında Hazine tahvillerinden daha yüksek getiri talep edebilirler. Getirilerin yükselmesi, ABD hükümeti için borçlanma maliyetinin artması anlamına gelmektedir; ancak bu, ABD sınırlarında durmaz; zira Amerika'nın faiz oranları, dünya çapında finansman maliyetleri, piyasaları, varlıkları ve para birimlerini de etkilemektedir.

Kongre Bütçe Ofisi, borç seviyelerinin yükselmesinin mali bir kriz riskini artırabileceği ve yatırımcıların ABD hükümetinin borcu yönetme kabiliyetine olan güvenini yitirmesinin, faiz oranlarında ani artışlara ve mali ve ekonomik çalkantılara yol açabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur.

Kriz, borç 40 veya 50 trilyon Dolar gibi sihirli bir rakama ulaştığında başlamaz; bilakis asıl tehlike, piyasaların güveni değiştiği anda başlar. Yatırımcılar, ABD'nin taahhütlerini yerine getirebileceğine inandıkları sürece, Hazine tahvillerine olan talep devam edecektir. Ancak, “borç, hükümetin onu kontrol etme kapasitesinden daha hızlı büyüyor” şeklinde bir kanı egemen olursa, o zaman yatırımcılar daha yüksek getiri talep edeceklerdir. Eğer durum, “Borca ve Dolara olan bağımlılığımızı azaltmak istiyoruz” noktasına evrilirse, o zaman piyasalar çok daha tehlikeli bir aşamaya girebilir. Burada kriz tahvil piyasasından başlayıp; ardından bankalara, finans kurumlarına, para birimlerine, hisse senetlerine ve reel ekonomiye sıçrayabilir. İşte o zaman ABD krizi küresel bir kriz olacaktır; zira ABD Hazine tahvilleri sadece yerel borçlanma araçları değildir; aynı zamanda dünya çapında bankaların bilançolarında, emeklilik fonlarında, sigorta şirketlerinde, merkez bankalarında ve hükümetlerde de yer almaktadır; ayrıca Dolar, uluslararası ticarete, rezervlerde ve finansman alanında merkezi bir konuma sahiptir.

Bu nedenle Hazine piyasasında yaşanacak ciddi bir çalkantının etkileri ABD sınırlarını aşabilir ve en tehlikeli senaryo şu şekilde olabilir: ABD tahvillerine olan güvenin kaybolması, Hazine tahvillerinin getirilerinin yükselmesi, küresel borçlanma maliyetlerinin artması, bazı varlıkların değerinin düşmesi ve finansal kurumlar üzerinde baskı oluşması, yatırım ve büyümenin gerilemesi, para birimlerinde ve küresel piyasalardaki çalkantı gibi. Ancak bu, kesin olan bir beklenti değil, olası bir kriz senaryosu olmaya devam etmektedir.

Nitekim önümüzdeki yıllar özel bir önem taşımaktadır; zira Kongre Bütçe Ofisi, borcun yükselmeye devam edeceğini öngörmektedir. Mevcut tahminlere göre, kamuya ait borç, 2036 yılına kadar gayri safi yurtiçi hasılanın yaklaşık %120'sine yükselecektir. Bu da bugün bütçe açığına çözüm bulmamanın, yarın Washington'ın önündeki seçenekleri çok daha zorlaştıracığı anlamına gelmektedir.

Bundan dolayı mesele artık sadece “borcun boyutuyla” ilgili bir soru değildir; aksine ABD'nin siyasi sisteminin, piyasalar onu buna zorlamadan önce acı verici kararlar alma kabiliyetiyle ilgilidir.

Tehlike iflas değildir... Aksine güven krizidir

ABD iflasını ilan etmenin eşiğinde değildir ve şu anda küresel finans sisteminin çöküşünün ne zaman gerçekleşeceğini belirlemeye olanak tanıyan göstergeler de bulunmamaktadır. Ancak asıl tehlike, artan borç, süregelen bütçe açığı ve borç servisi maliyetindeki artışın oluşturduğu uzun vadeli bir süreçte yatmaktadır.

Küresel finans sisteminin geleceğini belirleyecek soru şudur: “Dünya, daha ne zamana kadar Doları ve ABD Hazine tahvillerini en güvenli varlıklar olarak korumaya hazır bir halde kalmaya devam edecek?”

Eğer güven devam ederse, Washington borcunu uzun bir süre yönetebilir; ancak güven aşınmaya başlarsa, yaklaşık 40 trilyon Dolarlık bu borç, bir finansman aracından, etkileri tüm dünyaya yayılan bir mali bir krizin kaynağına dönüşebilir.

Bu nedenle asıl tehlike, piyasaların sabah uyanıp Amerika'nın "iflas ettiğini" görmesi değildir; aksine piyasaların Amerika'ya duyulan güvenin maliyetini kademeli olarak artırmaya başlamasıdır. İşte bu noktada, dünya herkesin korktuğu çöküş anına ulaşmadan önce bir kriz başlayabilir.

İşte bu, ortaya çıkmasından beri kendi ölüm tohumlarını taşıyan kapitalizmdir; zira bu tohumlar, artık kapitalizmin köklerini kökünden söküp atmakta ve sonları yaklaşımaktadır; ancak tek kaybeden insanlık olup, son anlarında bile bu dünya için bir felakettir.

Asıl çözüm, insanlığın işlerini gözetmek için indirilen Allah'ın şeriatıyla hükmetmeye geri dönmektir ki böylece insanlar, fıtratlarına uygun bir şekilde huzur içinde yaşayabilsinler, kendilerini bu dünyada barış içinde yaşamaları için yaratan Rablerinin çağrısına icabet etsinler ve kendilerinden razı olmuş bir şekilde Rablerine kavuşabilsinler.

Bu söz ancak İslami hayata yeniden başlatırsak, Allah'ın şeriatıyla hükmedersek ve dünyaya, evreni adalet ve nurla dolduran, insanlığa ihtişamını ve izzetini geri kazandıran bu şeriatla hükmedersek gerçekleşebilir. O halde Nübüvvet Minhacı üzere Raşidi Hilafet Devleti'ni yeniden kurmak için çalışanlarla birlikte çalışın; zira bu, dünyada ve ahirette bir kurtuluş olup, ancak onunla hayat huzurlu olacaktır.

Allahu Teala şöyle buyurmuştur: وَمَنْ هَدَىٰ فَمَنْ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ * وَأَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَىٰ **Birbirinize düşman olarak hepiniz cennetten inin. Artık benden size hidayet geldiğinde, kim benim hidayetime uyarsa o sapmaz ve bedbaht olmaz. Kim de benim zikrimden yüz çevirirse şüphesiz onun sıkıntılı bir hayatı olacak ve biz onu, kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz.** [Taha 123-124]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Nebil Abdulkerim